Bilim
Innovatsiya
Barqaror rivojlanish

Noyabr
№ 11, 2026

AGROBIZNES, FAN VA TEXNOLOGIYALAR

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON
JURNAL

Агробизнес, наука и технологии

Agribusiness, science and technology

№ 083688

ISSN:
3060-5245

Toshkent-2026

Platform & workflow by
OJS / PKP

BOSH MUHARRIR
Oblomuradov Narzullo Naimovich – i.f.d. (DSc), professor.
Bosh muharrir o'rinbosarlari:
Islamov Soxib Yaxshibekovich – q.x.f.d. (DSc), professor.
Sultonov Kamoliddin Sadriddinovich – q.x.f.d. (DSc), professor.
Farmonov To'lqin Xayitmurodovich – i.f.d. (DSc), professor.
Muharrir:
Beglayev Uchqun Xurramovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent.
Tahrir hay'atining xalqaro a'zolari:
Kusainov Xalel Xaymullayevich – i.f.d. professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)
Vilija Aleknevičienė – i.f.d. professor (Universitet Vitovta Velikogo)
Gilbert Ludwig – professor, (Jamk University of Applied Sciences)
Bobojonov Ixtiyor Baxtiyorovich – i.f.d. professor (Germaniyaning Leybnits nomidagi Markaziy Osiyoda qishloq xo'jaligini rivojlantirish instituti (IAMO))
Daiva Makutenene – professor, (Vitautas Magnus universiteti, Litva)
Xaitboyeva Nargiza Alikulovna - i.f.d. dotsent (Tojikiston davlat huquq, biznes va siyosat universiteti)
Tahrir hay'ati:
08.00.00-Iqtisodiyot fanlari:
Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich – i.f.d. (DSc), professor;
Saidov Muxammad-Ali Xakimovich – i.f.d. (DSc), professor;
Rustamova Iroda Baxramjanovna – i.f.d. (DSc), professor;
Ochilov Ilhom Sayitqulovich – i.f.d. (DSc), professor;
Askarov Nazimjon Niyozovich – i.f.d. (DSc), professor;
Abdullayev Altinbek Yangibayevich – i.f.d. (DSc), professor;
Boltayev Abror Sayitmuradovich – i.f.d. (DSc), dotsent;
Abduvasikov Abduaziz Abdulazizovich – i.f.n. professor;
Mamadiyarov Dilshad Uralovich – i.f.n. dotsent;
Achilov Mashrab Ulug'bekovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;
Galimova Feryuza Rafikovna – i.f.n. dotsent;
Odilova Dilnozaxon Barnayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;
Yangiboyev Dilshod G'ulomovich – i.f.f.d. (PhD);
Saidova Dildora Nurmatovna – i.f.n. dotsent;
Dexkanova Nilufar Sagdullayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;
Roziqov Jahongir Mustaqim o'g'li – i.f.f.d. (PhD), dotsent;
Boltayev Nurali Shiramatovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;
Ibragimova Madina Ismoilovna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;
Javliyev Nuriddin Bektemir o'g'li – i.f.f.d. (PhD).

06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari:
Shokirov Alisher Djuraboyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;
Mardanov Husniddin Xolbozorovich – q.x.f.d. (DSc);
Abdiyev Fozil Rashidovich – q.x.f.d. (DSc);
Sattorov Maqsud Axtamovich – q.x.f.d. (DSc);
Yuldashov Nurbek Ergashovich – v.f.d. (DSc);
Xalmirzayev Dilmurad Kamilovich – q.x.f.d. (DSc), dotsent;
Namazov Ixtiyor Choriyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;
Xudayqulov Jonibek Bozarovich – q.x.f.d. (DSc), professor;
Eshonqulov Jamoliddin Saporboy o'g'li – q.x.f.d. (DSc), professor;
Abdullayev Anvar Kodirullayevich – b.f.n., katta ilmiy xodim;
Atabayev Ma'ruf Maxmudovich – q.x.f.n. professor;
Safarov Asqar Asadullayevich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;
Mustafakulov Davron Mamatqulovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;
Kasimov Botir Sadriddinovich – q.x.f.f.d. (PhD);
Akramov Umidilla Ikramdjanovich – q.x.f.n. dotsent;
Elboboyev Abdug'ani Shuxrat o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);
Muxammadov Yo'ldoshbek Akmal o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);
Maxmudova Shaxnoza Abdufattaxovna – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;
Idrisov Xusanjon Abdujabborovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent.

MUASSIS
Toshkent davlat agrar universiteti

ALOQA UCHUN MA'LUMOTLAR
Manzil: Toshkent viloyati, Qibray tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.
Jurnalning telegram manzili:
t.me/agrobiznes_elektronjurnal
E-mail: licht-1989@mail.ru
Jurnalning rasmiy sayti:
https://www.agrobiznesjournal.uz
Tel: +(998) 93 439 30 00

JURNALNING ILMIYLIGI:

Ma'lumot uchun, OAK Rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

Elektron nashr, 161-sahifa.
2026-yil, №11. noyabr.

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

MUNDARIJA

IQTISODIYOT FANLAR

MUXITDINOV SHOHIJAHON HUDOYOR O‘G‘LI
Barqaror cho‘l turizmi klasterlarini rejalashtirish va boshqarishning ko‘p mezonli modeli.....15
MISIROV ASLIDDIN MAMASOBIROVICH, OYYARIQOVA SABRINA ZOHID QIZI, RUSTAMOVA ZEBINISO BEHZOD QIZI
Tashqi iqtisodiy faoliyatni asosiy mazmuni.....24
JUMAYEV AKBAR MAHMUDOVICH
Viza rejimini liberallashtirishning kiruvchi turizmga ta’sirini baholash: gravitatsiya modeli va mashinali o‘qitish uyg‘unligi.....33
MISIROV ASLIDDIN MAMASOBIROVICH, YUSUPOV ALPOMISHBEK FAZLIDDIN O‘G‘LI, ZAFAROV OYBEK DILSHODOVICH
Tashqi iqtisodiy faoliyatning asosiy elementlari.....39
JUMAYEV AKBAR MAHMUDOVICH
O‘zbekistonda kiruvchi turizmning makroiqtisodiy ta’siri va uni dinamik panel model asosida prognozlash.....48
MISIROV ASLIDDIN MAMASOBIROVICH, AZAMAT ABDULLAYEV AKBAR O‘G‘LI, XASANOV BEHRUZ MA’MURJON O‘G‘LI
Tashqi iqtisodiy faoliyatga berilgan imtiyozlar.....54
DJURAYEVA IRODA BAHROM QIZI
Raqamli to‘lovlarning yashirin iqtisodiyotni qisqartirishdagi institutsional roli.....62
GAYBULLA KUCHKAROV
Qashqadaryo viloyatida moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini baholash va hududiy tafovutlarni qisqartirish yo‘llari.....71
SAYDIRASULOV LAZIZ ALIMOVICH
Soliq imtiyozlarining fiskal samaradorligini baholash va soliq xarajatlarini optimallashtirish yo‘nalishlari.....79
SAIDAXMEDOV NEMAT XAMIDOVICH
Raqamli transformatsiya sharoitida hududiy klasterlarning innovatsion rivojlanish mexanizmlarini takomillashtirish.....92
AZIMJON MUSAMUXAMEDOV
A composite charity index for assessing philanthropic organisations under partial disclosure: preliminary evidence from Uzbekistan.....97
IMINOV ZAFARBEK
Andijon viloyatida bandlik tuzilmasi, norasmiy bandlik va yashirin ishsizlikning statistik tahlili.....110
RAIMJANOV DEMIR RAIMJANXOJI O‘G‘LI
Hududiy sanoatning eksport salohiyati omillarini ekonometrik baholash va prognozlash (Andijon viloyati misolida).....124

SANGIROVA UMIDA RAVSHANOVNA
Suv tejovchi innovatsion texnologiyalarni joriy etishning xorijiy tajribasi va uni O‘zbekiston sharoitiga tadbiq etish yo‘nalishlari.....136
SHUKUROV SOBIR MAMASOLIEVICH
Household financial vulnerability in Uzbekistan: debt burden, regional disparities and a stress test.....143
TURSUNOVA DILNAVOZ DAVRON QIZI
Oziq-ovqat sanoati tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi samaradorligini integral indeks asosida baholash.....151
MISIROV ASLIDDIN MAMASOBIROVICH, SHUKUROVA LOLA, O‘ROLOVA KAMOLA
Eksport-import operatsiyalari hisobi va auditini takomillashtirish bo‘yicha mamlakatimizda amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar.....161

2026-yil, noyabr.
№11-son.
ISSN: 3060-5245

EKSPORT-IMPORT OPERATSIYALARI HISOBI VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH BO‘YICHA MAMLAKATIMIZDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN CHORA-TADBIRLAR

MISIROV ASLIDDIN MAMASOBIROVICH
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
“Buxgalteriya hisobi” kafedrasi o‘qituvchisi
E-mail: misirovasliddin@gmail.com
SHUKUROVA LOLA, O‘ROLOVA KAMOLA
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
BH-125-guruh talabalari
E-mail: lolashukurova2108@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada O‘zbekistonda eksport-import operatsiyalarini buxgalteriya hisobida aks ettirish va auditini takomillashtirish masalalari tahlil qilinadi. Milliy statistika qo‘mitasining tashqi savdo bo‘yicha e’lonlari hamda SIAT ma’lumotlaridagi ko‘rsatkichlar asosida 2023–2025-yillardagi eksport, import va savdo saldosi dinamikasi ko‘rib chiqiladi. Hujjatlar aylanishi, valyuta kursi farqlari, bojxona deklaratsiyasi va moliyaviy hisobot ma’lumotlarini o‘zaro solishtirishga doir amaliy takliflar ishlab chiqiladi. 2025-yil ma’lumotlari ayrim manbalarda dastlabki va yangilangan ko‘rinishda farq qilishi mumkinligi sababli maqolada ko‘rsatkichlarning e’lon qilingan holati va manbasi alohida qayd etiladi.
Kalit so‘zlar: eksport, import, tashqi savdo, buxgalteriya hisobi, audit, bojxona auditi, valyuta kursi, savdo balansi, elektron hujjat.

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы совершенствования бухгалтерского учета и аудита экспортно-импортных операций в Узбекистане. На основе опубликованных данных Национального комитета по статистике и набора SIAT анализируется динамика экспорта, импорта и внешнеторгового сальдо за 2023–2025 годы. Предлагаются практические меры по согласованию таможенных деклараций, контрактов, банковских документов и бухгалтерской отчетности. Отмечается, что показатели за 2025 год могут различаться в предварительных публикациях и обновленных статистических наборах.
Ключевые слова: экспорт, импорт, внешняя торговля, бухгалтерский учет, аудит, таможенный аудит, валютный курс, торговый баланс, электронный документ.

Abstract. This article examines ways to improve accounting and auditing of export-import transactions in Uzbekistan. Using publications of the National Statistics Committee and the SIAT statistical dataset, it reviews export, import and trade-balance trends for 2023–2025. Practical recommendations focus on reconciling customs declarations, contracts, bank records and accounting reports. The article notes that 2025 figures may differ between preliminary releases and subsequently updated statistical datasets.
Keywords: exports, imports, foreign trade, accounting, audit, customs audit, exchange rate, trade balance, electronic documents.

KIRISH

Tashqi savdo mamlakat iqtisodiyotining ishlab chiqarish, investitsiya, bandlik va valyuta tushumlari bilan bog‘liq muhim yo‘nalishlaridan biridir. Eksport korxonalarga yangi bozorlarni egallash va tushumni kengaytirish imkonini bersa, import ishlab chiqarish uchun zarur xomashyo, texnologiya va uskunalarni olib kirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, xalqaro bitimlar ko‘p valyutali hisob-kitoblar, yetkazib berish shartlari, bojxona rasmiylashtiruvi va

2026-yil, noyabr.
№11-son.
ISSN: 3060-5245

soliq majburiyatlari bilan bog‘liq bo‘lgani sababli bu operatsiyalarni aniq hisobga olish hamda mustaqil auditdan o‘tkazish zarur.

Mavzuning dolzarbligi tashqi savdo hajmlarining o‘sishi bilan izohlanadi. Milliy statistika qo‘mitasining 2025-yil yakunlariga oid dastlabki e’lonida tashqi savdo aylanmasi 81,2 mlrd AQSH dollari, eksport 33,8 mlrd dollar, import 47,4 mlrd dollar deb ko‘rsatilgan [1]. Keyinroq SIAT yillik savdo balansi qatorida 2025-yil saldosi −14,2677 mlrd dollar sifatida qayd etilgan [2]; statistika ma’lumotlari yangilanib borishi mumkin. Shuning uchun korxonalar hisobi bilan rasmiy statistika ko‘rsatkichlarini solishtirishda davr, qamrov va ma’lumotning dastlabki yoki yangilangan ekanini aniq belgilash muhim.

Maqolaning maqsadi – eksport-import operatsiyalari hisobini va auditini takomillashtirishga doir amaliy yo‘nalishlarni statistik ko‘rsatkichlar hamda amaldagi me’yoriy yondashuvlar asosida asoslash. Tadqiqot vazifalari: tashqi savdo dinamikasini tahlil qilish; hisob va auditdagi asosiy xavflarni ajratish; hujjatlar, valyuta hisob-kitoblari va ichki nazoratni yaxshilash bo‘yicha tavsiyalar berish.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Tadqiqotda uch turdagi manbalar tahlil qilindi. Birinchi guruhga Milliy statistika qo‘mitasining tashqi savdo bo‘yicha press-relizlari va SIAT statistik to‘plamlari kiradi. Ular eksport, import va saldoni miqdoriy baholash uchun asos bo‘ldi [1–3]. Ikkinchi guruh – LexUZda e’lon qilingan normativ-huquqiy hujjatlar, jumladan bojxona auditini tartibga soluvchi nizom. U bojxona rasmiylashtiruvida taqdim etilgan hujjatlarni korxonaning moliya-xo‘jalik hujjatlari bilan solishtirish yondashuvini belgilaydi [4]. Uchinchi guruh – buxgalteriya hisobi, audit va xalqaro savdo bo‘yicha o‘quv-uslubiy adabiyotlar. Ularning umumiy yondashuvi operatsiyani birlamchi hujjat bilan tasdiqlash, aktiv va majburiyatlarni to‘g‘ri baholash hamda nazorat izini saqlashga qaratilgan.

Manbalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, statistik o‘sishning o‘zi hisob sifati yuqori ekanini bildirmaydi. Hisob ma’lumotlari shartnoma, hisob-faktura, transport hujjati, bojxona deklaratsiyasi, bank ko‘chirmasi va ombor yozuvlari bilan uzviy bog‘langan bo‘lishi kerak. Auditda esa aynan shu hujjatlar o‘rtasidagi moslik, operatsiyaning to‘liq aks ettirilishi va tegishli davrga kiritilganligi tekshiriladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda statistik taqqoslash, dinamik qatorlar tahlili, hujjatlarni mazmunan tahlil qilish va nazorat nuqtalarini xaritalash usullaridan foydalanildi. 2023–2025-yillar bo‘yicha eksport va import qiymatlari mlrd AQSH dollarida jamlandi. Savdo saldosi eksportdan importni ayirish orqali hisoblanadi: saldo = eksport − import. Tashqi savdo aylanmasi eksport va import yig‘indisi sifatida qaraladi. Maqoladagi raqamlar ochiq statistik manbalarda e’lon qilingan qiymatlarga asoslangan; turli nashrlardagi dastlabki va qayta ko‘rib chiqilgan ko‘rsatkichlar o‘rtasidagi farq alohida izohlanadi.

2026-yil, noyabr.
№11-son.
ISSN: 3060-5245

TAHLILLAR VA NATIJALAR

Milliy statistika qo‘mitasining 2025-yil yakunlari bo‘yicha dastlabki e’lonida eksport 24 foizga, import 18,5 foizga o‘sgani bildirilgan [1]. SIAT hamda statistik ma’lumotlarni qayta taqdim etuvchi ochiq jadvaldagi yillik qiymatlar esa 2023–2025-yillarda eksport va importning mutlaq hajmi oshganini ko‘rsatadi [2; 3]. Quyidagi jadvalda yillik taqqoslash uchun 2023–2025-yillarning bir xil qatorida keltirilgan qiymatlardan foydalanildi.

1-jadval

O‘zbekiston tashqi savdosining asosiy ko‘rsatkichlari, 2023–2025-yillar

Yil	Eksport, mlrd $	Import, mlrd $	Aylanma, mlrd $	Saldo, mlrd $
2023	24,870	38,659	63,529	−13,790
2024	27,270	39,968	67,238	−12,698
2025	34,248	48,516	82,764	−14,268

Manba: SIAT yillik saldo ko‘rsatkichi va 2023–2025-yillar tashqi savdo qatorlari asosida mualliflar hisob-kitobi [2; 3]. Qiymatlar yaxlitlangan.

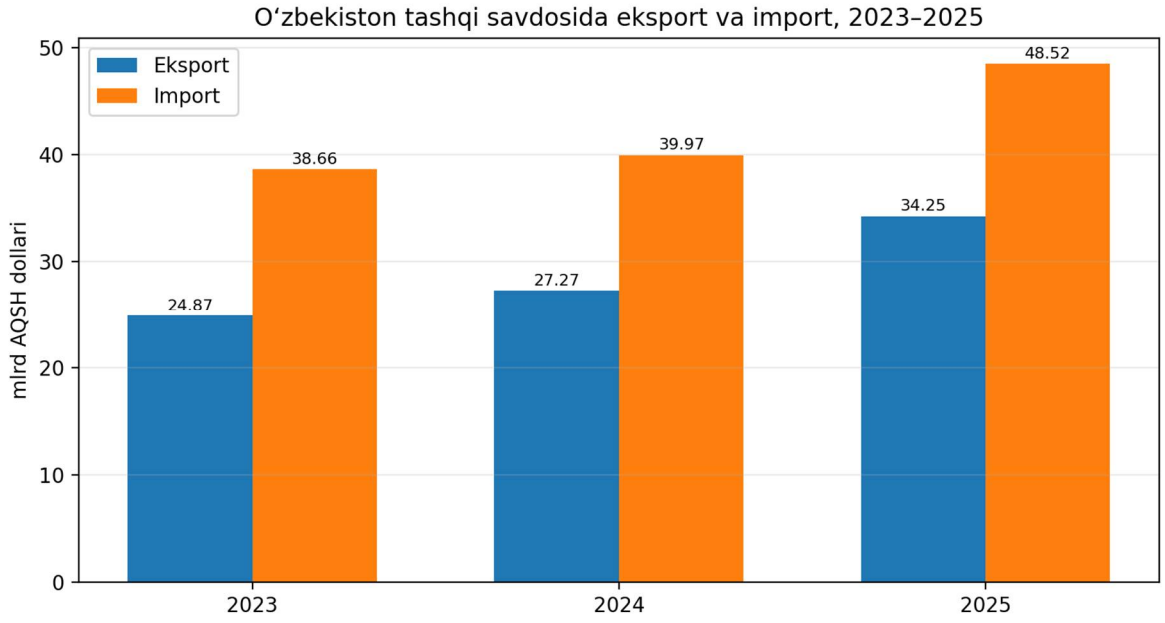

Manba: [2; 3] asosida mualliflar tuzgan.

1-rasm. 2023–2025-yillarda eksport va import dinamikasi (mlrd AQSH dollari)

Jadvaldan ko‘rinadiki, 2025-yilda eksport 2024-yilga nisbatan qariyb 25,6 foizga, import esa 21,4 foizga oshgan. Shu bilan birga, import eksportdan yuqori bo‘lib qolgan. Hisob-kitoblarga ko‘ra, 2025-yil savdo saldosi taxminan −14,27 mlrd dollarni tashkil etadi. Bu ko‘rsatkich eksportni diversifikatsiya qilish bilan birga import qilinayotgan tovarlarning maqsadi, investitsion xususiyati va mahalliy ishlab chiqarishga ta’sirini chuqurroq tahlil qilish zarurligini ko‘rsatadi. Savdo taqchilligi o‘z-o‘zidan salbiy samaradorlikning to‘liq o‘lchovi emas: import tarkibida ishlab chiqarish uskunalari va oraliq tovarlar ham bo‘lishi mumkin.

Raqamlar bo‘yicha muhim metodik eslatma: Milliy statistika qo‘mitasining 2026-yil 22-yanvarda e’lon qilingan dastlabki press-relizida 2025-yil tashqi savdo aylanmasi 81,2 mlrd dollar, eksport 33,8 mlrd va import 47,4 mlrd dollar deb berilgan [1]. Keyingi yangilangan ma’lumotlar to‘plamida 2025-yil eksporti 34,248 mlrd, importi 48,516 mlrd dollar qiymatlarida aks etgan [2; 3]. Bu farq ma’lumotlarning yangilanishi yoki statistik qamrovga bog‘liq bo‘lishi mumkin. Shu sababli maqolada dinamik taqqoslash uchun yagona qator qo‘llanildi, rasmiy e’lonlar orasidagi farq esa yashirilmasdan qayd etildi.

2-jadval

Eksport-import hisobida tekshirilishi zarur bo‘lgan hujjatlar

Nazorat yo‘nalishi	Asosiy hujjatlar	Auditdagi tekshiruv mazmuni
Shartnoma va narx	Tashqi savdo shartnomasi, spetsifikatsiya, invoice	Miqdor, narx, valyuta, yetkazib berish va to‘lov shartlari mosligi
Tovar harakati	Transport hujjati, qabul-topshirish dalolatnomasi, ombor yozuvi	Tovar haqiqatda jo‘natilgani yoki qabul qilingani, davrlar kesimi
Bojxona rasmiylashtiruvi	Bojxona yuk deklaratsiyasi va ilova hujjatlari	Deklaratsiya ma’lumotlarining hisob va shartnoma bilan mosligi
Pul hisob-kitobi	Bank ko‘chirmasi, to‘lov topshiriqnomasi, valyuta hujjatlari	Tushum/to‘lovning to‘liqligi, muddati va kurs farqlari
Hisobot va soliq	Buxgalteriya registrlari, soliq hisob-kitoblari, moliyaviy hisobot	Operatsiya to‘g‘ri schyotlarda va tegishli hisobot davrida aks etgani

Manba: mualliflar tomonidan amaliy audit yondashuvlari va bojxona auditi to‘g‘risidagi nizom asosida tuzilgan [4].

Eksport-import hisobini takomillashtirish yo‘nalishlari.

Birinchidan, korxonalarda eksport-import operatsiyalari bo‘yicha yagona elektron hujjatlar papkasini yuritish maqsadga muvofiq. Har bir shartnomaga alohida identifikator berilib, shu identifikatorga invoice, transport hujjati, bojxona deklaratsiyasi, bank to‘lovi va buxgalteriya yozuvlari bog‘lanishi lozim. Bu takroriy kiritish va hujjat yo‘qolishi xavfini kamaytiradi.

Ikkinchidan, valyuta operatsiyalari bo‘yicha alohida nazorat reyestri yuritilishi kerak. Unda shartnoma valyutasi, operatsiya sanasi, buxgalteriya hisobida qo‘llangan kurs, to‘lov sanasi va kurs farqining moliyaviy natijaga ta’siri qayd etiladi. Kurs farqlarini hisoblashda amaldagi milliy buxgalteriya hisobi talablari va korxonaning hisob siyosati asos qilib olinishi zarur.

Uchinchidan, ichki audit tekshiruvlari xavfga asoslangan tarzda tashkil etilishi tavsiya qilinadi. Masalan, muddati o‘tgan debitorlik qarzlari, shartnoma va deklaratsiyadagi miqdor farqlari, to‘lov kelib tushmagan eksportlar, invoice va ombor yozuvlari o‘rtasidagi tafovutlar alohida tahlil qilinadi. Har bir istisno holati bo‘yicha mas’ul xodim, sabab, tuzatish muddati va tasdiqlovchi hujjat ko‘rsatiladi.

To‘rtinchidan, bojxona auditiga tayyorgarlik doimiy jarayon bo‘lishi kerak. LexUZda e’lon qilingan bojxona auditi nizomida bojxona rasmiylashtiruvida taqdim etilgan ma’lumotlarni moliya-xo‘jalik faoliyati hujjatlari bilan solishtirish yondashuvi nazarda tutiladi [4]. Shuning uchun korxona auditdan oldingina emas, har oy yakunida ham deklaratsiya, ombor, buxgalteriya va bank ma’lumotlarini o‘zaro solishtirib borishi kerak.

Beshinchidan, rahbariyat uchun qisqa oylik monitoring paneli shakllantirish foydali: eksport tushumlarining o‘z vaqtida kelib tushish ulushi, import bo‘yicha

yetkazib berish muddati, hujjatlarda aniqlangan tafovutlar soni, muddati o‘tgan debitorlik va kreditorlik qarzlari, tuzatilgan audit topilmalari. Ushbu ko‘rsatkichlar korxona ichki ma’lumotlari asosida hisoblanadi; ularni respublika statistikasi bilan aralashtirmaslik lozim.

XULOSA

Tahlil natijalari O‘zbekiston tashqi savdosida 2023–2025-yillarda eksport va import hajmlari oshganini, import esa eksportdan yuqori bo‘lib qolganini ko‘rsatadi. 2025-yil uchun yangilangan statistik qator bo‘yicha eksport 34,248 mlrd, import 48,516 mlrd AQSH dollarini tashkil etib, savdo saldosi taxminan −14,268 mlrd dollarni tashkil qilgan. Dastlabki va yangilangan rasmiy ko‘rsatkichlar farq qilishi mumkinligi sababli statistik tahlilda ma’lumot sanasi va qamrovini ko‘rsatish muhim.

Eksport-import operatsiyalarining hisobini takomillashtirish faqat schyotlarni to‘g‘ri tanlash bilan cheklanmaydi. Shartnoma, invoice, transport hujjati, bojxona deklaratsiyasi, bank ko‘chirmasi va buxgalteriya registrlari o‘rtasida uzluksiz nazorat zanjiri bo‘lishi zarur. Elektron hujjat aylanishi, valyuta operatsiyalarining alohida reyestri, xavfga asoslangan ichki audit va oylik solishtirma tekshiruvlar hisob xatolarini kamaytirishga yordam beradi.

Mualliflar taklifiga ko‘ra, korxonalarda eksport-import operatsiyalari uchun yagona nazorat kartasi joriy etish, hujjatlar mosligini avtomatik tekshirish imkoniyatlarini bosqichma-bosqich kengaytirish va audit topilmalari bo‘yicha mas’uliyatni aniq belgilash lozim. Ushbu choralar moliyaviy hisobot ishonchliligini oshirish, valyuta tushumlari monitoringini yaxshilash va bojxona hamda soliq xatarlarini erta aniqlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. “2025-yilda O‘zbekistonning tashqi savdo aylanmasi 81 mlrd dollardan oshdi”. 22.01.2026. https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/66430-2025-jilda-zbekistonning-tash-i-savdo-ajlanmasi-81-mlrd-dollardan-oshdi-2

2. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. SIAT: “Tashqi savdo aylanmasi saldosi (yillik)”, kod 1.08.01.0011, yangilangan 15.07.2026. https://siat.stat.uz/data/1111/?lang=uz

3. Statistikalar.uz. “Tashqi savdo 2025-yilda: eksport 34,2 mlrd, import 48,5 mlrd dollar”. 07.11.2026. Rasmiy SIAT ko‘rsatkichlariga havolalar keltirilgan. https://statistikalar.uz/maqola/tashqi-savdo/

4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 6-noyabrdagi 700-son qarori. “Bojxona sohasidagi ayrim tartib-taomillarni yanada takomillashtirish to‘g‘risida”, bojxona auditini o‘tkazish tartibi. https://www.lex.uz/uz/acts/-7816457

5. O‘zbekiston Respublikasi Qonuni. “Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida” (yangi tahrir). 13.04.2016, O‘RQ-404. https://lex.uz/docs/2931253

6. O‘zbekiston Respublikasi Qonuni. “Auditorlik faoliyati to‘g‘risida”. 25.02.2021, O‘RQ-677. https://lex.uz/docs/5307886

2026-yil, noyabr. №11-son.

Mas’ul muharrir: Beglayev Uchqun
Musahhih: Boltayev Nurali
Sahifalovchi va dizaynerlar: Normurodov Sarvar,
Sharipov Shoxruh

© Materiallar ko‘chirib bosilganda “Agrobiznes, fan va texnologiyalar” ilmiy-amaliy elektron jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas’ul hisoblanadi. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqolalar, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: licht-1989@mail.ru
Jurnalning telegram manzili: t.me/agrobiznes_elektronjurnal
Telefon raqami: +998939018320, +998934393000
Jurnal rasmiy sayti: https://www.agrobiznesjournal.uz

“Agrobiznes, fan va texnologiyalar” ilmiy-amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo‘jaligi fanlari bo‘yicha “Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxati”ga kiritilgan.

“Agrobiznes, fan va texnologiyalar” ilmiy-amaliy elektron jurnali 2023-yil 23-maydan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669225** reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №083688

Manzilimiz: Toshkent viloyati, Qibray tumani, Universitet ko‘chasi, 2-uy